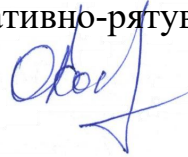

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут оперативно-рятувальних сил
Кафедра психології діяльності в особливих умовах

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник навчально-наукового інституту
оперативно-рятувальних сил

Олександр КОЛЄНОВ

«10» жовтня 2025 року

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

за освітньо-професійною програмою
«Екстремальна та кризова психологія»
підготовки бакалавра
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Черкаси – 2025 рік

Програма атестаційного іспиту розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки бакалавра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

Розробники: заступник начальника кафедри психології діяльності в особливих умовах кандидат психологічних наук, доцент Валерій БОСНЮК; професор кафедри психології діяльності в особливих умовах доктор психологічних наук, професор Тамара ЯЦЕНКО; професор кафедри психології діяльності в особливих умовах кандидат психологічних наук, професор Олег НАЗАРОВ

Програму атестаційного іспиту рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах

Протокол від «07» жовтня 2025 року № 4

Начальник кафедри психології
діяльності в особливих умовах

Микола ФОМИЧ

«07» жовтня 2025 року

Схвалено проектною групою освітньої програми
«Екстремальна та кризова психологія»

Гарант освітньої програми
заступник начальника кафедри
психології діяльності в особливих умовах
кандидат психологічних наук, доцент

Валерій БОСНЮК

«07» жовтня 2025 року

Програму атестаційного іспиту ухвалено вченою радою
навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил

Протокол від «10» жовтня 2025 року № 3

Голова вченої ради інституту
оперативно-рятувальних сил

Олександр КОЛЄНОВ

«10» жовтня 2025 року

Зміст

Вступ.....	4
Перелік обов'язкових освітніх компонентів, які виносяться на атестаційний іспит.....	4
Перелік теоретичних питань, які виносяться на атестаційний іспит.....	5
Перелік практичних задач, які виносяться на атестаційний іспит для складання ситуативних завдань.....	11
Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час складання атестаційного іспиту.....	13
Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання атестаційного іспиту.....	14
Форма та порядок проведення атестаційного іспиту.....	15
Права та обов'язки здобувачів вищої освіти під час проведення атестаційного іспиту.....	16
Порядок оскарження процедури проведення та результатів атестації.....	17
Порядок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.....	18
Рекомендовані джерела інформації.....	18

1. Вступ

Програма атестаційного іспиту складена відповідно до освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» підготовки бакалавра в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

Атестаційний іспит, як одна з форм атестації, проводиться з метою встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми.

Для проведення атестаційного іспиту наказом ректора університету призначається екзаменаційна комісія на чолі з головою, що здійснює свої повноваження відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України.

Атестаційний іспит проводиться в усній формі за двома комплектами екзаменаційних білетів, один з яких містить теоретичну частину (далі – ТЧ), що складається з двох теоретичних питань, інший – практичну частину (далі – ПЧ), що складається з двох ситуативних завдань.

2. Перелік обов'язкових освітніх компонентів, які виносяться на атестаційний іспит

1. Загальна психологія.
2. Вікова психологія.
3. Патологічна та клінічна психологія.
4. Психофізіологія.
5. Психотерапія фахівців екстремального профілю діяльності.
6. Психодіагностика.
7. Експериментальна психологія.
8. Соціальна психологія.
9. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю діяльності.
10. Екстремальна та кризова психологія.
11. Психологія здоров'я та психосоматика.
12. Основи психологічної практики.
13. Основи соціально-психологічної реабілітації.
14. Соціально-психологічний тренінг психологічної підготовки до діяльності в екстремальних умовах.
15. Психологічне забезпечення професійної діяльності фахівців екстремального профілю діяльності

3. Перелік теоретичних питань, які виносяться на атестаційний іспит

1. Розкрити предмет, завдання, принципи і методи психології як науки.
2. Обґрунтувати вимоги до особистості практичного психолога.
3. Дати загальну характеристику історії психології як галузі наукового знання. Охарактеризувати основні етапи розвитку психології в Україні.
4. Провести порівняльну характеристику розвитку психологічної думки в контексті філософії Давнього світу та епохи Відродження.
5. Розкрити та проаналізувати особливості філософської і психологічної думки в епоху Наукової революції (барокко) та розвитку психологічної думки у XIX і XX ст.
6. Пояснити у чому полягають відмінності психіки людини і тварини.
7. Розкрити форми вияву психіки: психічні процеси, стани і властивості.
8. Дати загальну характеристику пізнавальних процесів: відчуттів, сприймання, пам'яті, уваги, уяви та мислення.
9. Розкрити поняття про темперамент та характер особистості, їх типи та основні властивості.
10. Розкрити поняття про емоції та почуття, охарактеризувати основні емоційні стани та їх зовнішні прояви.
11. Дати порівняльну характеристику понять «Індивід», «Індивідуальність», «Особистість».
12. Проаналізувати потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості, цілісності і єдності, уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків, потреби в самоактуалізації тощо.
13. Охарактеризувати основні вітчизняні та зарубіжні теорії особистості.
14. Розкрити зміст поняття про вік та дати характеристику віковій періодизації психічного розвитку.
15. Розкрити зміст поняття про сенситивні періоди психічного розвитку особистості. Визначити вікові та індивідуальні особливості розвитку психіки.
16. Проаналізувати закономірності психічного розвитку людини. Розкрити зміст рушійних сил розвитку психіки. Проаналізувати вікові кризи психічного розвитку людини та їх причини.
17. Дати характеристику особливостям психічного розвитку новонародженого та немовляти. Розкрити зміст кризи першого року життя та визначити особливості її протікання.
18. Проаналізувати особливості психічного розвитку на етапі раннього дитинства. Розкрити зміст кризи трьох років, визначити особливості її перебігу.
19. Проаналізувати особливості психічного розвитку на етапі дошкільного дитинства. Розкрити зміст кризи трьох та семи років та визначити особливості їх перебігу.
20. Проаналізувати особливості психічного розвитку молодшого школяра. Охарактеризувати соціальну ситуацію розвитку молодшого школяра.
21. Проаналізувати психологічні особливості підліткового віку. Розкрити зміст кризи підліткового віку та визначити шляхи її протікання.

22. Дати характеристику періоду ранньої юності. Розкрити зміст поняття ідентичності та визначити етапи її розвитку.
23. Проаналізувати механізми самореалізації у дорослому віці. Розкрити зміст кризи середини життя, визначити особливості її перебігу.
24. Розкрити зміст поняття психічної патології та її ознак.
25. Проаналізувати вплив загальнопсихологічних теорій на розвиток патопсихології (асоціативна психологія, біхевіоризм, гештальтпсихологія, психоаналіз, гуманістична, когнітивна психологія).
26. Розкрити зміст методів дослідження в патопсихології, їхні особливості в процесі патопсихологічного обстеження.
27. Дати характеристику розладам відчуття та сприймання.
28. Охарактеризувати ілюзії та галюцинації, ейдетизм та агнозію як порушення сприймання.
29. Дати характеристику кількісним та якісним порушенням пам'яті (амнезія, гіпермнезія, гіпомнезія, парамнезія).
30. Проаналізувати розлади мислення за темпом та будовою (прискорення, стрибки ідей, уповільнення темпу мислення, ментизм, шпрерунг, розірваність, зісковзування, безладність, інкогеренція, вербігерація).
31. Проаналізувати порушення цілепрямованості мислення (амбівалентність, резонерство, розважність мислення) та розлади мислення за продуктивністю (нав'язливі ідеї, надцінні ідеї, маячні ідеї).
32. Розкрити зміст поняття про інтелект. Проаналізувати основні порушення інтелекту.
33. Проаналізувати порушення розвитку мовлення (затримка мовленнєвого розвитку, загальний недорозвиток мовлення, алалія, вторинне недорозвинення мови, афазія як розпад мовлення).
34. Охарактеризувати акубаротравму внаслідок бойових дій. Визначити причини, симптоми та ймовірні наслідки.
35. Проаналізувати розлади потягів (послаблення і посилення харчового і статевого потягів) та розлади інстинкту самозбереження (суїцидоманія, копрофагія).
36. Розкрити зміст поняття норми та розладу в клінічній психології. Визначити та охарактеризувати критерії психічного розладу.
37. Розкрити зміст поняття внутрішня картина хвороби та охарактеризувати структуру внутрішньої картини хвороби.
38. Розкрити зміст поняття про соматозогнозію. Проаналізувати особистісні реакції на соматичні страждання (нормосоматозогнозії, гіперсоматозогнозії, гіпосоматозогнозії, диссоматозогнозії).
39. Охарактеризувати фантомно-больовий синдром після травматичної ампутації внаслідок воєнних дій, як різновид синдрому хронічного болю.
40. Розкрити зміст поняття про невротичні розлади. Охарактеризувати невротичні реакції, невротичні стани і невротичний розвиток особистості.
41. Проаналізувати теорії розвитку невротичних розладів.
42. Дати визначення психофізіології як науки, розкрити задачі та перспективи її дослідження.

43. Розкрити проблему співвідношення мозку та психіки.
44. Проаналізувати значення теорії функціональних систем для психології.
45. Розкрити методи вивчення роботи головного мозку та охарактеризувати основні форми рухової активності.
46. Здійснити психофізіологічний аналіз професійної діяльності та розкрити психофізіологічні компоненти працездатності.
47. Дати характеристику психофізіологічним детермінантам адаптації людини до екстремальних умов діяльності.
48. Проаналізувати психофізіологічні механізми адиктивної поведінки, види адикцій.
49. Розкрити особливості адаптації та її значення в системі психофізіологічного забезпечення професійної діяльності.
50. Розкрити зміст поняття про психотерапію. Визначити види, підходи та методи психотерапевтичного процесу.
51. Розкрити особливості психотерапії фахівців екстремального профілю діяльності.
52. Охарактеризувати психодинамічну модель психотерапії та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
53. Проаналізувати генезу неврозу в психодинамічній психотерапії. Визначити результат психотерапевтичного впливу в психодинамічній психотерапії.
54. Охарактеризувати когнітивно-біхевіоральний напрям психотерапії та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
55. Проаналізувати генезу неврозу в когнітивно-біхевіоральному напрямку психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
56. Охарактеризувати гуманістичний напрямок психотерапії та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
57. Охарактеризувати тілесно-орієнтований підхід до подолання психотравм фахівцями екстремального профілю діяльності.
58. Проаналізувати генезу неврозу в тілесно-орієнтованому напрямку психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
59. Охарактеризувати гештальт-терапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
60. Проаналізувати генезу неврозу в гештальт-терапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
61. Охарактеризувати трансактний аналіз та можливості його використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
62. Проаналізувати генезу неврозу в теорії трансактного аналізу та визначити результат психотерапевтичного впливу.
63. Охарактеризувати аналітичної психотерапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.
64. Проаналізувати генезу неврозу в аналітичній психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.
65. Охарактеризувати індивідуальну психотерапію та можливості її використання фахівцями екстремального профілю діяльності.

66. Проаналізувати генезу неврозу в індивідуальній психотерапії та визначити результат психотерапевтичного впливу.

67. Визначити особливості подолання негативних психологічних наслідків війни за допомогою психотерапевтичних технік.

68. Охарактеризувати та виділити основні проблеми класичної тестової теорії.

69. Охарактеризувати основні психометричні властивості психодіагностичних тестів.

70. Дати характеристику спостереженню як методу дослідження особистості в психодіагностиці.

71. Розкрити зміст психодіагностичного методу бесіди.

72. Охарактеризувати інтерв'ю як методу в психодіагностиці.

73. Охарактеризувати аналіз продуктів діяльності як методу в психодіагностиці.

74. Дати характеристику тестам інтелекту, досягнень та здібностей.

75. Розкрити види проєктивних методик, назвати приклади до кожного різновиду.

76. Розкрити типи особистісних опитувальників, описати відмінності між ними.

77. Особливості психодіагностики кризових станів. Робота психодіагноста в надзвичайних ситуаціях.

78. Здійснити порівняльний аналіз природничо-наукової та гуманітарних підходів до дослідження особистості в психології.

79. Надати характеристику та проаналізувати неекспериментальні методи в психології.

80. Розкрити суть та описати особливості експерименту в психології.

81. Проаналізувати різноманітні види психологічного експерименту.

82. Розкрити характеристики незалежних, залежних та додаткових змінних в психологічному експерименті.

83. Проаналізувати основні способи контролю експериментатором додаткових змінних в психологічному експерименті.

84. Надати характеристику внутрішньої та зовнішньої валідності психологічного експерименту.

85. Проаналізувати різноманітні види експериментальних планів.

86. Проаналізувати особливості кореляційних дослідницьких планів в психології.

87. Охарактеризувати психометричну парадигму конструювання психологічних тестів.

88. Описати роль етики в наукових психологічних дослідженнях. Розкрити основні цілі етичних стандартів.

89. Проаналізувати причини та можливі шляхи подолання реплікаційної кризи в психології.

90. Висвітлити теоретичні концепції, завдяки яким була започаткована соціальна психологія («психологія народів», «психологія мас», «інстинкти поведінки»).

91. Охарактеризувати «вікно Джогарі», як засіб оцінки відвертості учасників комунікації.

92. Проаналізувати поняття комунікативної компетентності як прагматичного використання соціальних знань і навичок в спілкуванні.

93. Розкрити комунікативну, інтерактивну та перцептивну сторони спілкування.

94. Проаналізувати відмінності міжособистісного та рольового спілкування.

95. Проаналізувати, в чому полягає фундаментальна помилка каузальної атрибуції.

96. Виділити головні підходи до вивчення малих та великих соціальних груп.

97. Розкрити уявлення про структуру та етапи психологічного консультування в сучасній психології.

98. Проаналізувати сучасні напрямки психологічного консультування фахівців екстремального профілю діяльності.

99. Охарактеризувати особливості психологічного консультування фахівців екстремального профілю діяльності з проблем міжособистісної взаємодії.

100. Розкрити особливості психологічного консультування з проблем саморегуляції у ділових стосунках.

101. Охарактеризувати психологічне консультування фахівців з проблем сімейної взаємодії.

102. Розкрити особливості психологічного консультування фахівців екстремального профілю діяльності з особистісних проблем.

103. Пояснити як використовується тестування у практиці психологічного консультування фахівців екстремального профілю діяльності.

104. Проаналізувати механізми психологічного впливу та взаємодії у психологічному консультуванні.

105. Розкрити фактори екстремальності діяльності, що сприяють виникненню психологічних проблем особистості.

106. Розкрити особливості профілактики професійних деформацій психологів-консультантів екстремального напрямку.

107. Обґрунтувати основні технології психологічного консультування представників ризиконебезпечних професій.

108. Представити аналіз динаміки психічних станів, пов'язаних з наявністю екзистенційних проблем та особистісних криз фахівців екстремального профілю у результаті психологічного консультування.

109. Здійснити оцінку ефективності психологічного консультування фахівців екстремального профілю діяльності, які мають проблеми професійного розвитку.

110. Розкрити обсяг та зміст основних понять, що використовуються в законодавстві України для відображення та опису ризиконебезпечних ситуацій у діяльності персоналу ДСНС України.

111. Диференціювати та провести феноменологічний аналіз понять «типові умови діяльності», «особливі умови діяльності», «екстремальні умови діяльності».

112. Описати основні групи факторів, що мають сильний психологічний вплив на персонал ДСНС України в екстремальних умовах воєнного стану.

113. Назвати та охарактеризувати ознаки основних психічних станів, що виникають у персоналу ДСНС України в екстремальних умовах воєнного стану.

114. Пояснити суб'єктивну значущість стресогенності екстремальних ситуацій.

115. Диференціювати та провести феноменологічний аналіз понять «стрес», «травматичний стрес», «посттравматичний стресовий розлад».

116. Визначити зміст та особливості психологічної реабілітації персоналу ДСНС України після діяльності в умовах обстрілів.

117. Визначити та проаналізувати суб'єктів впливу на психічне здоров'я персоналу ДСНС України.

118. Проаналізувати соціально-психологічні причини травматизму і загибелі персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану

119. Розкрити обсяг і зміст понять «криза», «кризова подія», «критична ситуація».

120. Проаналізувати причини суїцидальної поведінки персоналу ДСНС України.

121. Розкрити особливості візуальної діагностики людини, яка знаходиться в передсуїцидальному стані.

122. Охарактеризувати роль стресу в професійній діяльності та причини виникнення професійне вигорання.

123. Визначити зміст та особливості психічного та психологічного здоров'я особистості та його складових.

124. Проаналізувати психосоматичні розлади та їх соціальну значимість. Навести класифікації, концепції та теорії виникнення психосоматичних порушень.

125. Проаналізувати психосоматичні порушення харчової поведінки та захворювання шлунково-кишкового тракту.

126. Розкрити особливості проявів психосоматики органів дихання, серцево-судинної та опорно рухової системи.

127. Розкрити особливості проявів психосоматики ендокринної системи, захворювань шкіри та онкології.

128. Охарактеризувати психосоматичні гінекологічні захворювання та функціональні сексуальні порушення.

129. Охарактеризувати психовегетативний синдром, психосоматичні аспекти депресії, інфекційних захворювань та головного болю.

130. Охарактеризувати здоровий спосіб життя та визначити вплив конституції людини на здоровий спосіб життя.

131. Розкрити суть практичної психології як галузі знань.

132. Проаналізувати основні напрямки діяльності практичного психолога.

133. Охарактеризувати загальні принципи діяльності практичного психолога.

134. Проаналізувати соціально-психологічну реабілітацію як діяльність, її цілі та задачі.

135. Охарактеризувати стадії реабілітаційного процесу.

136. Розкрити особливості психологічної реабілітації осіб з ПТСР.

137. Розкрити особливості психологічної реабілітації залежностей.

138. Охарактеризувати інтегральні технології соціально-психологічного супроводу.

139. Проаналізувати медично-соціальні засади і критерії реабілітації персоналу ДСНС.

140. Проаналізувати характерні особливості побудови програм соціально-психологічного тренінгу підготовки до діяльності в екстремальних умовах.

141. Провести порівняльний аналіз процедури дебрифінгу та рефлексивного етапу соціально-психологічного тренінгу.

142. Описати ключові стадії розробки тренінгової програми.

143. Проаналізувати особливості зразкової програми соціально-психологічного тренінгу.

144. Описати вимоги до особистості та професійної кваліфікації ведучого соціально-психологічного тренінгу.

145. Дати характеристику розвивальних, поведінкових та психотерапевтичних тренінгових технологій.

146. Провести порівняльний аналіз можливостей застосування технік різних психологічних шкіл під час організації та проведення соціально-психологічного тренінгу.

147. Описати основні завдання психологічної служби в структурі ДСНС.

148. Проаналізувати основні психологічні проблеми, на вирішення яких спрямована психологічна робота в ДСНС.

149. Проаналізувати проблему оцінки ефективності роботи психолога ДСНС.

150. Донести основні положення нормативно-правових засад діяльності психологічного забезпечення системи ДСНС

151. Описати особливості професійно-психологічного відбору особового складу на службу в ДСНС.

152. Проаналізувати параметри за якими оцінюється соціально-психологічний клімат в підрозділі ДСНС.

153. Охарактеризувати алгоритм вивчення соціально-психологічного клімату психологом в підрозділі ДСНС.

154. Охарактеризувати організаційну схему діяльності психологів ДСНС на місці надзвичайної ситуації.

155. Розкрити завдання та функції зведеної групи екстреної психологічної допомоги. Обов'язки керівника зведеної групи.

4. Перелік практичних задач, які виносяться на атестаційний іспит для складання ситуативних завдань

1. Визначити психологічні проблеми персоналу ДСНС (колективів) та обґрунтувати шляхи їхнього розв'язання.

2. Спланувати та організувати психологічне дослідження персоналу ДСНС (колективів).

3. Обрати та застосувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій психологічного дослідження персоналу ДСНС (колективу).

4. Сформулювати аргументовані висновки та розробити рекомендації за результатами психологічного дослідження персоналу ДСНС (колективу).

5. Скласти та застосувати програми психопрофілактичних й просвітницьких дій щодо різних професійних категорій персоналу ДСНС.

6. Обрати та застосувати технології психологічної допомоги постраждалим при різних видах психічного реагування на надзвичайні ситуації.

7. Обрати та застосувати технології психологічної допомоги персоналу ДСНС з різними видами запитів.

8. Скласти план консультативного процесу з персоналом ДСНС, які мають ознаки професійних деструкцій.

9. Обрати та застосувати заходи щодо збереження психічного здоров'я персоналу ДСНС.

10. Визначити зміст супервізійних заходів для психологів ДСНС після участі у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій воєнного характеру.

Приклади ситуативних завдань:

Приклад А. На місці ракетного удару по житловому будинку психологи ДСНС визначили трьох постраждалих, яким потрібно надати психологічну допомогу: постраждала А. (45 років) – не розмовляє, не реагує на звертання, рухи сповільнені, погляд «застиглий»; постраждалий Б. (28 років) – метушиться, кричить, намагається когось врятувати, не контролює дії; постраждала В. (60 років) – усіх звинувачує, плаче, вимагає пояснень.

Визначити типи психічного реагування кожного постраждалого. Обґрунтувати вибір технологій психологічної допомоги для кожного випадку. Скласти короткий план дій для стабілізації психоемоційного стану кожного постраждалого. Вказати очікувані результати кризового втручання.

Приклад Б. Психологи ДСНС отримали запит на проведення дослідження особистісної психічної напруженості пожежних-рятувальників та стану соціально-психологічного клімату в колективі підрозділу. Останнім часом спостерігається зниження згуртованості та мотивації діяльності, поява конфліктів і взаємних звинувачень під час виконання професійних завдань. Керівництво прагне виявити причини напруженості та визначити шляхи покращення психологічної взаємодії в колективі.

Визначити та обґрунтувати використання психодіагностичного інструментарію для проведення дослідження. Скласти короткий план діагностичного процесу. Вказати очікувані результати дослідження.

5. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час складання атестаційного іспиту

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при складанні атестаційного іспиту здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів в НУЦЗ України, що наведені в Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Шкали та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в НУЦЗ України при складанні атестаційного іспиту за екзаменаційними білетами наведені в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1 – Шкала та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при відповіді на теоретичні питання

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється відповідь на одне теоретичне питання
19 – 25	Здобувач вищої освіти демонструє глибокі знання та розуміння предметної області й особливості професійної діяльності, у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст питання, спираючись на нормативно-правову базу, вільно послуговується професійною термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
13 – 18	Здобувач вищої освіти демонструє знання та розуміння предметної області і особливості професійної діяльності, достатньо володіє навчальним матеріалом, самостійно його викладає, достатньо переконливо розкриває зміст питання, опираючись на нормативно-правову базу, використовує професійну термінологію, проте його відповідь потребує уточнень та пояснень.
1 – 12	Здобувач вищої освіти з труднощами демонструє знання та елементарне розуміння сутті питання, частково володіє навчальним матеріалом та намагається самостійно його викладати, проте розкриття змісту питання потребує переконливості, уточнень, пояснень, під час відповіді допускаються суттєві помилки
0	Здобувач вищої освіти не надавав (відмовився надавати) відповіді на питання. Порушив вимоги академічної доброчесності.

Таблиця 2 – Шкала та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при розв’язанні ситуативних завдань

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється виконання одного ситуативного завдання
19 – 25	Здобувач вищої освіти виконав завдання повністю і правильно. Демонструє глибоке розуміння змісту психологічної проблеми, вміння самостійно обирати адекватні психологічні методи й технології, логічно аргументує рішення, дотримується етичних та професійних стандартів.
13 – 18	Здобувач вищої освіти виконав завдання у цілому правильно, але з окремими неточностями або неповною аргументацією. Демонструє загальне розуміння суті психологічної проблеми, уміє застосовувати базові психологічні методи й технології, але припускається окремих неточностей або неповноти у виконанні.
1 – 12	Здобувач вищої освіти виконав завдання частково або неповно. Демонструє фрагментарне розуміння суті психологічної проблеми, основних етапів і шляхів її розв’язання. Під час виконання простежуються типові помилки у виборі та/або застосуванні психологічних методів і технологій, порушення логіки дій. Аргументація непослідовна.
0	Здобувач вищої освіти не виконав (відмовився виконувати) завдання. Порушив вимоги академічної доброчесності.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання атестаційного іспиту

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання атестаційного іспиту, здійснюється наступним чином:

Розподіл балів при складанні атестаційного іспиту в усній формі за білетами				
Теоретична частина		Практична частина		Сума балів
1 питання	2 питання	1 завдання	2 завдання	
до 25 балів	до 25 балів	до 25 балів	до 25 балів	до 100 балів

При складанні ТЧ в усній формі за білетами, кожне з двох теоретичних питань оцінюється від 0 до 25 балів.

Після складання здобувачами вищої освіти ТЧ в усній формі за білетами, на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середній бал за сумою балів, які виставили члени екзаменаційної комісії здобувачам вищої освіти за їх відповіді за кожне теоретичне питання. Здобувач вищої освіти, який за результатами складання ТЧ отримав сумарно 24 та менше балів, не

допускається до складання ПЧ та вважається таким, який не склав атестаційний іспит

Після складання здобувачами вищої освіти ПЧ, на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середній бал за сумою балів, які виставили члени екзаменаційної комісії здобувачам вищої освіти за виконання ними кожного ситуативного завдання. Здобувач вищої освіти, який за результатами виконання ПЧ отримав сумарно 24 та менше балів, вважається таким, який не склав атестаційний іспит.

Розрахунок загального балу (Б), який отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання атестаційного іспиту:

$$Б = Б_{ТЧ} + Б_{ПЧ}$$

де:

Б_{ТЧ} – бал, отриманий здобувачем вищої освіти за результатами складання ТЧ;

Б_{ПЧ} – бал, отриманий здобувачем вищої освіти за результатами складання ПЧ.

При цьому, здобувач вищої освіти, який за результатами складання ТЧ або ПЧ отримав 24 та менше балів, вважається таким, який не склав атестаційний іспит.

7. Форма та порядок проведення атестаційного іспиту

Атестаційний іспит проводиться екзаменаційною комісією протягом одного дня в усній формі.

ТЧ проводиться першою. При проведенні ТЧ в усній формі за білетами на підготовку до відповіді здобувачу вищою освіти надається не більше 20 хвилин, при цьому в приміщенні, в якому проводиться ТЧ, повинно готуватися до відповіді одночасно не більше п'яти здобувачів вищої освіти. Під час відповіді здобувача вищої освіти, члени екзаменаційної комісії можуть задавати додаткові запитання.

Допуск здобувача вищої освіти до складання ПЧ проводиться за умови успішного складання ТЧ.

ПЧ проводиться в усній формі за білетами на підготовку до відповіді здобувачу вищої освіти надається не більше 10 хвилин, при цьому в приміщенні, в якому проводиться ПЧ, повинно готуватися до відповіді одночасно не більше п'яти здобувачів вищої освіти. Під час відповіді здобувача вищої освіти, члени екзаменаційної комісії можуть задавати уточнюючі запитання.

8. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти під час проведення атестаційного іспиту

Здобувачі вищої освіти *мають право* на:

- ✓ доступ до інформації про графік та порядок проведення атестаційного іспиту, час і місце їх проведення, порядок визначення, спосіб та час офіційного оголошення результатів;
- ✓ безпечні умови під час проведення атестаційного іспиту;
- ✓ отримання невідкладної медичної допомоги під час проведення атестаційного іспиту;
- ✓ оскарження процедури проведення атестаційного іспиту у частині порушення прав здобувачів вищої освіти, визначених цим пунктом, та результатів атестаційного іспиту (апеляцію).

Здобувачі вищої освіти *зобов'язані*:

- ✓ своєчасно прибути до місця проведення атестаційного іспиту з документами, що посвідчують особу;
- ✓ ввічливо ставитися до всіх здобувачів вищої освіти та осіб, залучених до проведення атестаційного іспиту;
- ✓ виконувати вказівки та вимоги осіб, залучених до проведення атестаційного іспиту.

Здобувачам вищої освіти *забороняється*:

- ✓ приносити до місця проведення атестаційного іспиту небезпечні предмети та речовини, що становлять загрозу для життя та здоров'я людини;
- ✓ використовувати в місці проведення атестаційного іспиту та мати при собі або на своєму робочому місці засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації (мобільні телефони, планшети, смарт-годинники, комп'ютери, прилади для запису аудіо- та відеоданих, радіо, плеєри), а також окремі елементи, які можуть бути складовими частинами відповідних технічних засобів чи пристроїв, друковані або рукописні матеріали, інші засоби, предмети, прилади, що не передбачені процедурою складання атестаційного іспиту, включаючи портфелі, сумки, верхній одяг, будь-яку їжу або напої;
- ✓ впродовж часу, відведеного для виконання завдань, заважати іншим здобувачам вищої освіти виконувати завдання;
- ✓ заважати особам, залученим до проведення атестаційного іспиту, виконувати свої обов'язки;
- ✓ спілкуватися в будь-якій формі з іншими здобувачами вищої освіти під час виконання завдань, передавати їм будь-які предмети та матеріали, у тому числі екзаменаційні;
- ✓ копіювати відповіді інших здобувачів вищої освіти;
- ✓ розголошувати в будь-якій формі інформацію про зміст завдань;
- ✓ виносити за межі аудиторії робочі матеріали, їх окремі аркуші, бланки відповідей або їх копії;
- ✓ псувати майно у місці проведення атестаційного іспиту.

У разі не виконання вимог членів екзаменаційної комісії, здобувач вищої освіти позбавляється права на продовження роботи над завданнями атестаційного іспиту і, на вимогу представників екзаменаційної комісії, припиняє складання атестаційного іспиту та повинен залишити аудиторію, у якій проводиться іспит, що фіксується у протоколі екзаменаційної комісії. Такий здобувач вищої освіти отримує результат «не склав».

Здобувач вищої освіти має право на оскарження процедури проведення атестаційного іспиту (апеляцію) протягом одного робочого дня з дати складання іспиту.

У разі не складання атестаційного іспиту особа вважається такою, що не виконала індивідуальний навчальний план та відраховується із Національного університету цивільного захисту України.

9. Порядок оскарження процедури проведення та результатів атестації

Оголошені головою екзаменаційної комісії результати атестаційного іспиту здобувачів вищої освіти є остаточними й апеляції не підлягають.

У разі порушення процедури проведення атестаційного іспиту, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію на ім'я ректора особисто в день проведення атестаційного (кваліфікаційного) іспиту з обов'язковим повідомленням керівника відповідного навчально-наукового інституту.

У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції (далі – апеляційна комісія).

Апеляційна комісія розглядає апеляцію здобувача вищої освіти із приводу порушення процедури проведення атестаційного іспиту.

Апеляційна комісія не розглядає питання змісту і структури завдань іспиту.

Апеляційна комісія розглядає порушення процедури проведення атестаційного іспиту відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України.

Апеляція розглядається протягом трьох календарних днів після її подачі.

У випадку встановлення апеляційною комісією порушення процедури проведення атестаційного іспиту з боку екзаменаційної комісії, що вплинуло на результати оцінювання здобувача вищої освіти, апеляційна комісія пропонує ректору ініціювати позапланове засідання відповідної екзаменаційної комісії у присутності представників апеляційної комісії, на якому екзаменаційна комісія приймає рішення:

- ✓ про скасування свого раніше прийнятого рішення, яке стало причиною апеляції здобувача вищої освіти;

- ✓ про проведення повторного засідання екзаменаційної комісії з атестаційного іспиту здобувача вищої освіти, який подав апеляцію.

Процедури проведення та результати атестації повторного засідання засідання екзаменаційної комісії оскарженню не підлягають.

10. Порядок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

З метою запобігання конфлікту інтересів при проведенні атестаційного іспиту здобувачів вищої освіти в НУЦЗ України не допускається здійснення атестації між учасниками освітнього процесу, які є близькими особами (згідно чинного антикорупційного законодавства).

Близькі особи вживають заходів щодо запобігання обставинам потенційного виникнення конфлікту інтересів або обставин, які дають підстави для обґрунтованого припущення про упередженість учасника атестаційного іспиту.

При проведенні атестаційного іспиту зі здобувачем вищої освіти екзаменаційна комісія, до складу якої входить близька особа цього здобувача, проводить атестацію без участі близької особи, яка входить до складу екзаменаційної комісії. Член екзаменаційної комісії в такому випадку звертається з відповідною заявою (рапортом) до голови екзаменаційної комісії з клопотанням про його відвід при складанні атестаційного іспиту здобувачем вищої освіти, який є близькою особою.

Голова ЕК вживає заходів щодо запобігання конфлікту інтересів між певними учасниками атестаційного іспиту.

У випадку, коли близькою особою здобувача є голова екзаменаційної комісії, клопотання (у формі заяви, рапорту) голови екзаменаційної комісії про його відвід при складанні атестаційного іспиту здобувачем вищої освіти, який є його близькою особою, адресується ректору НУЦЗ України.

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 17.01.2025, № 34. URL: <https://surl.li/wwhbuz>.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки бакалавра в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія. Черкаси : НУЦЗ України.

3. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 30.07.2025 № 402. URL: <https://surl.li/tcbzbx>.

4. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 06.10.2025, № 492 URL: <https://surl.li/uxvypw>.

5. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від від 17.01.2025, № 30. URL: <https://surl.li/wcpgck>.

Література

з навчальної дисципліни «Загальна психологія»

1. Буняк Н.А. Загальна психологія. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
2. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2023. 352 с.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 272 с.
4. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 564 с.
5. Сергеєнкова О.П. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: ВД «Сварог», 2019. 296 с.

з навчальної дисципліни «Вікова психологія»

1. Вікова психологія: навч. посіб. / Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 376 с.
2. Кацавець Р.С. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Алерта, 2019. 112 с.
3. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2016. 360 с.
4. Фомич М.В., Кришталь М.А., Спіркіна О.О.. Вікова психологія та геронтопсихологія: курс лекцій. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2019. 342 с.
5. Ушакова І.М. Вікова психологія: курс лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2016. 123 с.

з навчальної дисципліни «Патологічна та клінічна психологія»

1. Друзь О.В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога. Одеса: Прес-кур'єр, 2016. 372 с.
2. Ніконенко Ю.П. Клінічна психологія: навч. посіб. Київ : КНТ, 2016. 369 с.
3. Оверчук В. А. Патопсихологія з основами психіатрії : навч. посіб. для студентів. Вінниця, 2019. 382 с.
4. Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій : навч. посібник / В.Д. Мішиєв, Б.В. Михайлов, Є.Г. Гриневич, В.Ю. Омелянович. Київ : ВСВ «Медицина», 2023. 127 с.
5. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 155 с.

з навчальної дисципліни «Психофізіологія»

1. Анатомія та психофізіологія ЦНС: навч. посіб. / укладачі Оверчук В.А., Мішук С.С., Боженко В.Г. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 192 с.
2. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку. Київ : УАІД «Рада», 2022. 327 с.
3. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій . Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
4. Підготовка з надання домедичної допомоги: навчальний посібник за ред. Хлівний М.Г., Черненко О.М., Швиденко А.В., Пархоменко Т.В. Черкаси, 2019. 100 с.
5. Психофізіологічні закономірності життєстійкості фахівців соціономічних професій : монографія / за ред. О. М. Кокуна. Київ – Львів, 2021. 236 с.

з навчальної дисципліни «Психотерапія фахівців екстремального профілю діяльності»

1. Михальченко Н.В. Психотерапія з психокорекційною роботою: навч.-метод. посіб. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с.
2. Мушкевич М.І. Основи психотерапії : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2017. 420 с.
3. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навч.-метод. посібн. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
4. Протоколи надання психологічної підтримки та допомоги персоналу ДСНС та членам їх сімей: посібник / Кердивар В.В., Овсяннікова Я.О., Перелигіна Л.А., Платонов В.М., Похілько Д.С. Харків: Факт, 2024. 154 с.
5. Основи психотерапії: навч. посібник / К.В. Седих, О.О. Фільц, В.І. Банцер та ін.; за ред. К.В. Седих, О.О. Фільц. Київ: Академвидав, 2016. 191 с.

з навчальної дисципліни «Психодіагностика»

1. Грибенюк Г.С. Психодіагностика в особливих умовах: курс лекцій. Черкаси, 2017. 280 с.
2. Неурова А.Б. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості. Львів : НАВС, 2016. 181 с.
3. Психологічне вивчення особового складу Збройних Сил України: метод. посіб. / Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська та ін. Київ: ФОП Маслаков, 2019. 288 с.
4. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики: навч. посіб. Київ : Главник, 2016. 144 с.
5. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навч. посіб. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія»

1. Боснюк В.Ф. Експериментальна психологія: курс лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2018. 192 с.
2. Грибенюк Г.С. Експериментальна психологія: курс лекцій. Черкаси, 2017. 261 с.
3. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія. К. : Центр учбової літератури, 2021. 360 с.
4. Романенко О.В. Експериментальна психологія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 146 с.
5. Туриніна О.Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

з навчальної дисципліни «Соціальна психологія»

1. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С.Б. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: НАВС, 2020. 243 с.
2. Основи соціальної психології: підручник ; за ред. М.М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
3. Поліщук В. М. Соціальна психологія: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2021. 271 с
4. Соціальна психологія: навч. посіб. / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
5. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Склянська О. В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): навч. посіб. Дніпро: Середняк Т. К., 2021. 150 с.

з навчальної дисципліни «Психологічне консультування фахівців екстремального профілю діяльності»

1. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навч. посіб. Миколаїв : Іліон, 2015. 384 с.
2. Приходько Ю.О. Практична психологія: введення у професію : навч. посіб. Київ: Каравела, 2017. 248 с.
3. Психолого-корекційний практикум травм війни : навч. посіб. / І. Сулятинський, К. Островська, В. Осьодло та ін. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 396 с.
4. Психологічне консультування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. І. М. Зварича, В. Г. Панка, В. М. Радчук. Чернівці : Рута, 2014. 272 с.
5. Сучасні форми та методи роботи психолога в кабінеті психологічного розвантаження персоналу ДСНС України: монографія / М.А. Кришталь, М.В. Фомич, Л.І. Мохнар, О.М. Дячкова, Т.В. Чередниченко. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2023. 198 с.

з навчальної дисципліни «Основи екстремальної та кризової психологія»

1. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с.
2. Психологія діяльності в особливих умовах : навч.посіб. / за заг. ред. проф. М.А. Кришталя. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.
3. Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 652 с
4. Розов В.І. Психологія екстремальних ситуацій. Київ : вид-во «Каравела», 2025. 711 с.
5. Юр'єва Л.М., Мамчур О.Й., Огоренко В.В., Єрчкова Н.О. Кризові стани в сучасних умовах: діагностика, корекція та профілактика. К. : Видавництво ТОВ «Галерея Принт», 2017. 174 с.

з навчальної дисципліни «Психологія здоров'я та психосоматика»

1. Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів / С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнерьова, В.М. Невмержицький. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. 438 с.
2. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підручник. 3-є вид. Київ : Медицина, 2021. 312 с.
3. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : кол. монографія / за заг. ред. Ю.Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С.Г., 2017. 488 с.
4. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. / І.В. Толкунова, О.Р. Гринь, І.І. Смоляр, О.В. Голець; за ред. І.В. Толкунової. Київ, 2018. 156 с.
5. Кочарян О. С., Федосєєв В. А., Завгородня Н. І. Основи психосоматики : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2017. 112 с.

з навчальної дисципліни «Основи психологічної практики»

1. Наказ МВС України від 31.08.2017 № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій».
2. Кузьо О. Основи психологічної практики : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
3. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с.
4. Дуткевич Т.В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2019. 255 с.
5. Андрушко Я. С. Психокорекція : навч.-метод. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 212 с.

з навчальної дисципліни «Основи соціально-психологічної реабілітації»

1. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навч. посіб. Том 1. Київ, 2018. 208 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навч. посіб. Том 2. Київ, 2018. 240 с.
3. Павлик Н. В. Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів : метод. посіб. Київ, 2020. 92 с.
4. Кошова І. В. К76 Основи психологічної реабілітації : практикум / І. В. Кошова. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 89 с.
5. Реабілітаційна психологія : методичні матеріали до семінарських занять. Віра Дуб. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 92 с.

з навчальної дисципліни «Соціально-психологічний тренінг психологічної підготовки до діяльності в екстремальних умовах»

1. Андрушко Я.С. Основи психологічного тренінгу та психокорекція. Львів : Львівська політехніка, 2021. 236 с.
2. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Київ-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 209 с.
3. Карамушка Л. М. Психологічні тренінги для підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій : навч. посіб. Київ : Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, 2022. 144 с.
4. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навч. посіб. / Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Харків : ХНАДУ, 2015. 320 с.
5. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 250 с

з навчальної дисципліни «Психологічне забезпечення професійної діяльності»

1. Кодекс цивільного захисту України : закон України, 02.10.2012 р., № 5403-VI. *Голос України*, 2012. № 220 (5470). С. 4-20.
2. Наказ МВС України від 31.08.2017 № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій».
3. Наказ ДСНС від 29.11.2024 № НС-1277 «Про затвердження Порядку дій психологів ДСНС з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій».
4. Наказ МВС України від 19.07.2023 № 594 «Про затвердження Порядку взаємодії психологів Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної поліції України під час дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях з питань надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій».

5. Психологічний супровід особистості в умовах війни: навч. посібн. / Кузікова С., Зливков В., Лукомська С., Щербак Т., Котух О. Київ.-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2024. 260 с.

Розробники:

Валерій БОСНЮК

Тамара ЯЦЕНКО

Олег НАЗАРОВ